

مقدمات تدوین سند راهبردی انجمن علوم و فناوری های میکروبی ایران

به نام خدا

(شیوه نامه)

شیوه ها و چارچوب های اصولی در تدوین سند راهبردی

(مرحله مقدماتی در تدوین سند راهبردی انجمن علوم و فناوری های میکروبی ایران)

انجمن علوم و فناوری های میکروبی ایران در ابتدای پاییز سال ۱۳۹۷ بر آن شد تا در راستای انجام وظایف خود و در پاسخ به سیاست های کمیسیون انجمن های وزارت علوم تحقیقات و فناوری سند راهبردی علوم و فناوری های میکروبی را تهیه و تدوین نماید. سند راهبردی تبیین می کند که از دیدگاه میکروبیولوژی آینده کشور و جهان را چگونه دیده می شود. سند تعیین می کند که علوم و فناوری های میکروبی چیست؟ متخصصین آن کیستند، در کجا و در چه شرایطی واقع شده اند، دستاوردهای کنونی آنان چیست و در آینده به کجا خواهند رسید.

به دلیل اهمیت سند راهبردی، طی جلساتی که در هیئت مدیره انجمن برگزار شد مقرر شد تا ابتدا شیوه ها و چارچوب های تدوین سند راهبردی به عنوان اقدامی مقدماتی و اصولی بشرح زیر به تصویب برسد و سپس اجرا شود.

- ۱) محتوا و متن اولیه سند راهبردی انجمن، طی نشست های تخصصی که با اعضای شورای گروه های دانشگاه ها و پژوهشگاه های مختلف و دیگر مراکز پژوهشی مرتبط کشور به انجام می رسد در معرض تضارب آرا قرار گرفته و سپس به تصویب رسیده و به مرحله اجرا گذاشته شود.
- ۲) لذا مراحل تنظیم سند راهبردی انجمن به شرح زیر است و لذا سند راهبردی انجمن علوم و فناوری های میکروبی طی پنج مرحله تهیه و به امضا خواهد رسید:
  - أ. مرحله اول شامل تهیه نسخه اول پیش نویس توسط هیئت مدیره انجمن می باشد که مسئولیت آن به احدی از اعضای هیئت مدیره واگذار شد.

مقدمه تدوین سند راهبردی

انجمن علوم و فناوری های میکروبی ایران

ب. مرحله دوم تهیه نسخه پیش نویس دوم بر اساس بازخوانی و دریافت نظرات اصلاحی اعضای هیئت مدیره انجمن است. جمع بندی نظرات و انعکاس نکات مثبت آنها در سند بر عهده اعضای هیئت مدیره است. دانشگاههای اصفهان، الزهراء، تهران، شاهد، شهید بهشتی، تبریز، مازندران، مشهد، مراغه، ملایر و دانشگاه آزاد اسلامی (یکی از واحدها به نمایندگی) انتخاب شد.

ج. مرحله سوم مشتمل بر ارسال پیش نویس به دانشگاه های مختلف و تهیه نسخه سوم پیش نویس بر اساس دریافت نظرات و آرای اعضای گروه های میکروبیولوژی و بیوتکنولوژی میکروبی و نظرات متخصصین دیگر رشته های مرتبط است.

د. مرحله چهارم برگزاری مجمع فنی با دعوت از خبرگان و نمایندگان انجمن های علمی مرتبط برای دریافت نظرات و تدوین نسخه چهارم پیش نویس می باشد. برای تدوین نسخه چهارم باید نظرات حداقل سه تن از نمایندگان انجمن های علمی مرتبط (از میان انجمن میکروبیشناسی ایران، انجمن باکتری شناسی پزشکی، انجمن قارچ شناسی ایران، انجمن زیست فناوری ایران، انجمن پروبیوتیک ها و ..)، سه تن از اعضای هیئت علمی برجسته دانشگاهها و سه تن از صاحب نظران حوزه صنایع تخمیری و محیط زیست دریافت و اعمال شود. جمع بندی نظرات و اعمال آن در نسخه پیش نویس بر عهده هیئت مدیره انجمن می باشد.

ه. مرحله پنجم مشتمل بر تصویب سند راهبردی در مجمع عمومی انجمن علوم و فناوری های میکروبی است.

۳) تعیین برد زمانی و مکانی سند بسیار اهمیت دارد و در همه مؤلفه های سند تأثیر گذار است. لذا
ا. برد مکانی سند راهبردی انجمن، کشور جمهوری اسلامی ایران است. در همین حال به دلیل گستره غیر قابل تحدید میکروارگانیسم ها، تمایلات منطقه ای (منطقه غرب آسیا شامل همسایگان و به ویژه کشورهای فارسی زبان)، بین المللی و حتی در مقیاس زیست سپهر نیز مد نظر قرار خواهد گرفت.

ب. برد زمانی سند، فاصله زمانی ۲۰ ساله است و اجرای آن در پی تصویب سند از ابتدای سال ۱۳۹۹ تا آغاز سال ۱۳۴۲۰ می باشد.

۴) کارآیی سند ضرورت است و بایددها و نبایدهایی را تدوین مؤلفه های سند ناگزیر می سازد.

مقدمه تدوین سند راهبردی

انجمن علوم و فناوری های میکروبی ایران

۱. سند راهبردی باید به موضوعات اصلی مبتلا به زندگی مردم بپردازد و در زندگی آنان مؤثر باشد. لذا موضوعات پنج گانه زیر شاخه های اصلی و مورد توجه برای افزایش کارایی این سند است.

i. محیط زیست و تغییرات اقلیمی

ii. غذا و سلامت انسان

iii. تأمین انرژی پاک

iv. رفاه و امنیت

v. سبک زندگی

ب. سند باید زمینه های لازم برای دفاع از دستاوردهای علوم و فناوری های میکروبی و حمایت از متخصصین این رشته را فراهم کند و در تأمین نیازهای صنفی آنان که در نهایت به سود مردم است، اثرگذار باشد.

ج. سند راهبردی باید ویژگی های اثرگذار علوم و فناوری های میکروبی را هدف قرار دهد. سند راهبردی باید مسائل کشور را که به روش های میکروبی قابل حل است، دیده بانی کند.

۵) سند از قسمت های مختلف تشکیل شده است و شامل بخش های زیر است:

ا. مقدمه، واژگان و تعاریف

ب. برد مکانی و زمانی و بازه های بازبینی

ج. تبیین وضعیت کنونی

د. چشم انداز و مأموریت

ه. اهداف کلان و خرد

و. سیاست ها و راهبردها

ز. اقدامات اجرایی و نظارتی

۶) پیوست های سند بخش جدایی ناپذیر سند می باشد. نظر به اینکه مفاد سند نیازمند شرح و توضیح است. لذا مباحث و محتوای پشتیبان سند که شامل منابع علمی، اسناد بالادستی، بیانات صاحب نظران، صورت جلسات و از این قبیل است، به عنوان ضمیمه سند، پیوست خواهد شد.

۷) اهم مباحثی که سند راهبردی باید به آن بپردازد بشرح زیر است:

مقدمات تدوین سند راهبردی انجمن علوم و فناوری‌های میکروبی ایران

- ا. آموزش در علوم و فناوری‌های میکروبی
  - ب. پژوهش در علوم و فناوری‌های میکروبی
  - ج. تولید و اقتصاد در علوم و فناوری‌های میکروبی
  - د. سنجش و آمایش در علوم و فناوری‌های میکروبی
  - ه. خواسته‌های صنفی و نظام علوم و فناوری‌های میکروبی
  - و. آینده‌نگری و آیندنگاری در علوم و فناوری‌های میکروبی
  - ز. استانداردها و رتبه‌بندی در علوم و فناوری‌های میکروبی
  - ح. نظارت و ارزیابی در علوم و فناوری‌های میکروبی
- ۸) پشتوانه‌های سند اسناد بالادستی است. اسناد بالادستی به دو بخش تقسیم می‌شود
- ا. سند ملی و اسناد علمی است اسناد ملی مشتمل بر سند چشم‌انداز ۱۴۰۴، سند ملی توسعه زیست فناوری، سند جامع نقشه علمی کشور، برنامه ششم توسعه می‌باشد.
  - ب. اسناد علمی مورد استفاده در این سند را مجموعه‌ای از مقالات علمی در مجلات معتبر و کتب داخلی و خارجی تشکیل می‌دهد.
- ۹) سند راهبردی مشتمل بر مطالعات تطبیقی است مطالعات تطبیقی در دو بخش انجام می‌شود: تطبیق سند با اسناد بین‌المللی مرتبط (مبتنی بر نگاه زیست‌شناسان و میکروبیولوژیست‌های جهان به آینده علوم و فناوری‌های میکروبی و در بخش تطبیق سند با اسناد انجمن‌های ملی مرتبط. بررسی آن اسناد و تعیین ارتباط آنها با سند موجود و جایگاه این سند میان اسناد راهبردی سایر انجمن‌های علمی مرتبط از اقدامات تدوین سند است.
- ۱۰) زمان بندی اجرائی: زمان اجرای مراحل تدوین سند به قرار است:
- ا. تهیه نسخه اول پیش‌نویس تا اول تیر ۹۸
  - ب. تهیه نسخه پیش‌نویس دوم با اصلاحات اعضای هیئت مدیره انجمن تا اول شهریور ۹۸
  - ج. تهیه نسخه سوم پیش‌نویس با نظر گروه‌های آموزشی و پژوهشی تا اول آبان ۹۸
  - د. تهیه نسخه چهارم پیش‌نویس با نظر خبرگان و انجمن‌های مرتبط تا اول دی ماه ۹۸
  - ه. تهیه نسخه نهایی در مجمع عمومی انجمن تا اول اسفند ۱۳۹۸